

Підтримка пацієнтів
в Україні в 2022 та
на початку 2023 років

Supporting
patients in Ukraine,
2022 – early 2023

Зміст

Contents

Передмова	Introduction	2
Незалежне дослідження PatientView про досвід груп українських пацієнтів у 2022 й на початку 2023 років	Independent PatientView Study on the Experiences of Ukrainian Patient Groups in 2022 and early 2023	6
Підтримка онкохворих пацієнтів під час війни в Україні	Patient groups and charities helping Ukrainian patients during the war	18
Що фармкомпанії робили у 2022 році (і запланували на 2023 рік) — за їхніми словами — щоб допомогти пацієнтам і групам пацієнтів в Україні	What pharma companies were doing in 2022 (and have planned for 2023) —in their own words—to help patients and patient groups in Ukraine	25

Передмова

За кілька років до початку повномасштабної війни, яка розпочалася в лютому 2022 року, український уряд запровадив значні реформи у сфері охорони здоров'я, першочерговим завданням яких було покращити рівень медичних послуг і регулювання витрат, а також зменшити рівень корупції. Реформи передбачали створення Національної Служби Здоров'я України, програми відшкодування коштів на лікування, покращення умов праці для медперсоналу (зокрема впровадження прозорого процесу кар'єрного розвитку) і створення електронної системи eHealth, за допомогою якої можна вести облік медичної інформації пацієнта й компенсувати витрати на лікування¹. За попередніми даними, реформи приносили користь і підвищували рівень задоволеності пацієнтів медичними послугами. Однак у лютому 2022 року було ще рано підбивати чіткі підсумки щодо ефективності реформ².

Охорона здоров'я під час війни

У травні 2022 року (через лише два-три місяці після початку війни) кількість внутрішньо переміщених українців (тобто змушених переїхати з однієї частини України в іншу) сягала 6,2 млн осіб. За оцінками, понад мільйон із цих людей мали серцево-судинні захворювання, 253 000 – діабет і майже 36 000 – рак³.

- 1 Урядовий портал України, 2018 р. МОЗ України реалізує сім стратегічних програм щодо подолання корупції у сфері охорони здоров'я (1 жовтня 2018 року): <https://en.moz.gov.ua/article/news/the-ministry-of-health-of-ukraine-implements-seven-strategic-programs-to-eliminate-corruption-in-the-health-sector>
- 2 <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/796791611679539176-0090022021/original/ReformsintheHealthSectorinUkraine.pdf>
- 3 Тягар хвороб серед вимушено переміщених українців унаслідок російського вторгнення у 2022 році: <https://doi.org/10.1073/pnas.2215424120>

Introduction

For several years before war came to Ukraine in February 2022, healthcare services in the country had been undergoing considerable reform—the emphasis being on improving service delivery, controlling costs, and reducing corruption. The reforms mandated the establishment of a national health service, a reimbursement plan, improved conditions for healthcare personnel (including the introduction of transparent processes for career development), and the creation of an eHealth system for both patient records and reimbursement.¹ Initial indications were that the reforms were generating value. The new efficiencies seemed to be leading to better outcomes, and increased levels of patient satisfaction. However, February 2022 was still too early a date for any firm conclusions on the effectiveness of the reforms to have been drawn.²

Healthcare during the timeline of war

During May 2022 (after the war had been running just two or three months), approximately 6.2 million Ukrainians were recorded as internally displaced—that is, uprooted by the war from their home part of Ukraine to another. Over a million of these people were estimated to have cardiovascular disease, 253,000 diabetes, and nearly 36,000 cancer.³

- 1 Government Portal-Ukraine, 2018, The Ministry of Healthcare of Ukraine implements seven strategic programs to eliminate corruption in the health sector, 01 October 2018, <https://en.moz.gov.ua/article/news/the-ministry-of-health-of-ukraine-implements-seven-strategic-programs-to-eliminate-corruption-in-the-health-sector>
- 2 <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/796791611679539176-0090022021/original/ReformsintheHealthSectorinUkraine.pdf>
- 3 Disease burden among Ukrainians forcibly displaced by the 2022 Russian invasion <https://doi.org/10.1073/pnas.2215424120>

Станом на липень 2022 року у Всесвітній організації охорони здоров'я (ВООЗ) визначили пріоритетні проблеми у сфері охорони здоров'я України, спричинені війною. Серед них: • травмування, пов'язане з конфліктом; • можливі спалахи інфекційних хвороб; • ядерна й хімічна небезпека; • торгівля людьми; • сексуальне насильство. До того ж особливе занепокоєння викликали: • охорона здоров'я матері й дитини; • лікування хронічних захворювань; • психічне здоров'я; • продовольча безпека⁴.

До кінця 2022 року понад чверть населення країни було змушене покинути свої домівки. За майже десять місяців війни українська медична сфера (лікарні, інфраструктура й медпрацівники) зазнала 707 жорстоких атак із боку ворога. За оцінками, кожен третій громадянин України не мав доступу до медичних послуг⁵.

4 <https://reliefweb.int/report/ukraine/destruction-and-devastation-one-year-russias-assault-ukraines-health-care-system#:~:text=While%20the%20full%20extent%20of,the%20International%20Organization%20for%20Migration>
5 <https://reliefweb.int/report/ukraine/destruction-and-devastation-one-year-russias-assault-ukraines-health-care-system#:~:text=While%20the%20full%20extent%20of,the%20International%20Organization%20for%20Migration>

By July 2022, the World Health organisation identified what it regarded as the priority public-health concerns stemming from the war-damaged nature of Ukraine's healthcare services: • conflict-related trauma; • outbreaks of potential communicable disease; • nuclear and chemical hazards; • human trafficking; • sexual violence— plus particular worries about the following five areas of Ukrainian health and healthcare: • maternal, and newborn, healthcare; • chronic-disease care, • mental healthcare; and • food security.⁴

By the end of 2022, over a quarter of the country's population had been displaced. Nearly ten months of war had seen Ukraine suffering 707 violent attacks on the country's hospitals, medical infrastructure, and healthcare workers. An estimated one-in-three Ukrainian citizens found themselves devoid of access to medical services.⁵

4 <https://reliefweb.int/report/ukraine/destruction-and-devastation-one-year-russias-assault-ukraines-health-care-system#:~:text=While%20the%20full%20extent%20of,the%20International%20Organization%20for%20Migration>
5 <https://reliefweb.int/report/ukraine/destruction-and-devastation-one-year-russias-assault-ukraines-health-care-system#:~:text=While%20the%20full%20extent%20of,the%20International%20Organization%20for%20Migration>

Доступ до ліків в Україні: робота організації «Пацієнти України»

Благодійний фонд «Пацієнти України» – це найбільше пацієнтське об'єднання в країні. Його мета – «забезпечити всім пацієнтам України ефективне лікування, об'єднавши активістів для впливу на державну політику й закони». Фонд зібрав довкола себе 50 вмотивованих членів, лідерів різних пацієнтських спільнот, що представляють 23 нозології.

«Пацієнти України» відкрили для пацієнтів доступ до інформації про залишки безоплатних ліків у лікарнях створивши сайт «Є ліки» www.eliky.in.ua, де зібрана інформація про наявність безоплатних ліків у майже 2 тисячах лікарень України. Для підтримки пацієнтів Фонд запустив гарячу лінію «Номер здоров'я», де пацієнти отримують інформацію щодо безоплатних медичних послуг та ліків у закладах охорони здоров'я.

«Пацієнти України» регулярно проводять аналіз звернень, які надходять на гарячу лінію. Нижче дані одного із них. Проаналізувавши характер звернень на гарячу лінію, які надійшли протягом трьох місяців першого року війни (у серпні – жовтні 2022 року), організація змогла оцінити потреби тих, хто телефонував. Переважна більшість із 587 осіб виявилися пацієнтами або їхніми родичами всіх вікових груп і з усієї країни (18% – киянами). Послугою скористалося більше жінок, ніж чоловіків. Найчастіше зверталися за інформацією і допомогою щодо онкології в дорослих (68% від усіх дзвінків). Відсутність ліків і неналежні умови їх отримання були основними темами консультацій. Найчастіше зверталися з наведеними нижче запитаннями.

- «Мені сказали шукати ліки в аптеках, але їх там немає. Я не знаю, що робити та як лікуватися».
- «У лікарні мені сказали купити ліки. Чи можу я отримати їх безкоштовно? І як саме?»
- «У мого чоловіка виявили гепатит С. Я щойно повернулася в Україну й не знаю, як діяти далі. Будь ласка, дайте мені всю необхідну інформацію, щоб отримати ці ліки».

Ужиті заходи

Одразу після повномасштабного вторгнення «Пацієнти України» запустили потужну платформу допомоги пацієнтам та пораненим на базі Фонду. Фонд забезпечив ліками та медвиробами медичні заклади України на суму понад 170 млн грн.

Також «Пацієнти України» вже більше року працюють над розбудовою системи реабілітації в Україні. Це перша велика ініціатива, яка змінить підходи до реабілітації постраждалих внаслідок війни українців: побудова якісної нової ефективної системи реабілітації, яка базуватиметься на принципах доказової медицини та мультидисциплінарного підходу.

Також Фонд за підтримки Crown Agents та IRC здійснив базові ремонти 35 медичних закладів у деокупованих регіонах України. У планах відремонтувати ще 25 закладів, а також побудувати 4 заклади охорони здоров'я.

Accessing medicines in Ukraine: the work of the patient group 'Patients of Ukraine'

Contribution from 'Patients of Ukraine'

CF 'Patients of Ukraine' is the largest patient association in Ukraine. Its goal is to "provide all patients of Ukraine with effective treatment, by uniting activists for influencing public laws and policy." CF unite 50 highly motivated members, leaders of various patient's communities, representing 23 nosologies

The organization provided access to information about the stocks of free medicines in hospitals for patients by creating the site www.eliky.in.ua with information on free medicines available in almost two thousand hospitals of Ukraine. To support patients, CF launched the hot-line where patients receive information regarding free medical services and medicines in health facilities.

"Patients of Ukraine" regularly analyze appeals received by the hotline. Below is one of them.

The patient group went on to analyse the nature of the requests received by the hotline during a three-month period of the war's first year (August to October 2022), to get an overview of the needs of the callers. The vast majority of the 587 callers during this three-month time proved to be patients, or their relatives—of all age groups, and from across the country (with 18% being from Kyiv). More women than men used the service. The medical condition most-commonly referred to by callers for help and information (68%) was adult oncology. Lack of medicines, and the inadequate conditions necessary for obtaining medicines, comprised the main topics of callers. Typical requests included:

- "I was told to look for medicines in the drugstore, but there were no such medicines. I don't understand what to do, and how to get treatment."
- "In my hospital, I was told to buy medicines. Can I get them free of charge? And if 'Yes', in what way?"
- "My husband was diagnosed with hepatitis C. I just came back to Ukraine, and know nothing about that subject. Tell me everything I need to get these medicines, please."

Taking action

Almost immediately after the full-scale invasion CF launched a powerful platform to help patients and the wounded using the resources of the Foundation. "Patients of Ukraine" provided medicines and health products to health facilities in Ukraine for the amount over UAH 170 million.

Also, "Patients of Ukraine" have been working on the development of the rehabilitation system in Ukraine for more than a year. This is the first major initiative that will change the approach to rehabilitation of Ukrainians affected by the war: creation of the advanced and effective rehabilitation system based on the principles of evidence-based medicine and a multidisciplinary approach.

Also, "Patients of Ukraine" with the support of Crown Agents and the IRC carried out repairs of 35 healthcare facilities in the de-occupied regions of Ukraine. The plans include the reconstruction of 25 more healthcare facilities, as well as the construction of 4 healthcare facilities.

Рух пацієнтів України

Протягом понад десяти років українські пацієнтські організації відігравали значну роль у сфері охорони здоров'я країни, підтримуючи й захищаючи інших пацієнтів. Їхніми ключовими кампаніями були спільна боротьба з корупцією й заклики до створення єдиної та прозорої системи закупівлі ліків. Пацієнтський рух став ще важливішим у часи, коли країна охоплена війною. Незважаючи на те, що самі стикаються з труднощами війни, пацієнтські організації посилили свою підтримку вразливих груп пацієнтів, кількість яких в Україні невпинно зростає.

Про цей звіт

За таких умов організація PatientView наприкінці 2022 року вирішила детальніше вивчити потреби пацієнтів, пацієнтські організації та їхній досвід, здобутий під час війни в Україні, шляхом проведення власного дослідження. До проекту долучилися шість пацієнтських організацій з України, які розповіли про те, як вони справлялися з жахіттями війни. Крім того, сім українських фармацевтичних компаній надали організації інформацію про свій внесок у покращення лікування своїх співгромадян під час війни. Результати дослідження можна переглянути на подальших сторінках.

Звіт доступний безкоштовно онлайн двома мовами (українською й англійською).

PatientView висловлює вдячність усім українським пацієнтським організаціям і фармацевтичним компаніям за їхній внесок у цей проект. PatientView сподівається, що результати дослідження, висвітлені у звіті, зацікавлять громадські чи професійні організації, які підтримують українських пацієнтів, чиє лікування ускладнилося через війну.

Бажаємо медичним закладам України швидкого відновлення після війни.

Ukraine's patient movement

For over a decade, Ukrainian patient groups have played an increasingly active role in the country's healthcare—supporting, and advocating for, patients. Among their key campaigns has been a concerted fight against corruption, and calls for the introduction of a more-level playing field for the procurement of medicines. Ukraine's patient movement has become even more vital to the citizens of a country gripped by war. Despite facing war-imposed hardships of their own, Ukrainian's patient groups have responded to the conflict by stepping up their support to the now-soaring numbers of vulnerable Ukrainian patients.

About this report

Against such a backdrop, PatientView decided, in late 2022, to gain a more-detailed understanding of patient, and patient-group, experiences in Ukraine during the war, by undertaking its own research on the subject. Six patient groups from Ukraine participated in the project, offering accounts of the ways in which they were coping with the horrors of war. In addition, seven pharmaceutical companies provided PatientView with information on the contributions they were making to improve Ukrainian patient outcomes during the war. The results can be found in the following pages.

This report is provided free online, in two languages (Ukrainian and English).

PatientView would like to thank the participating Ukrainian patient groups, and the participating pharmaceutical companies, for their contributions to the project. PatientView hopes that the project's results might be of interest to any of the public and professional bodies looking to support Ukrainian patients whose care is impacted by the war.

May the Ukrainian healthcare institutions seeking to build back, and restore, the country's war-damaged healthcare services be successful in their task.

Незалежне дослідження PatientView про досвід груп українських пацієнтів у 2022 й на початку 2023 років

У 2022 й на початку 2023 років організація PatientView збирала відгуки про досвід лікування в умовах війни, яким поділилися шість об'єднань українських пацієнтів і ті, кого вони підтримують. Шість об'єднань пацієнтів, які допомагають хворим на целиакію, гемофілію (дві групи), а також особам з інфекційними захворюваннями, психічними порушеннями й інсультом, підрахували, що разом за час війни вони вже надали послуги понад 22 000 українських пацієнтів.

Проблеми об'єднань українських пацієнтів під час війни

Унаслідок російського вторгнення в лютому 2022 року перед об'єднаннями українських пацієнтів відразу постала серйозна проблема. З першого дня вони не знали, як продовжувати активну діяльність в умовах війни. Об'єднань пацієнтів по всій країні зрозуміли, що їм необхідно знайти «безпечне» місце, де можна працювати й отримувати фінансування для своєї діяльності.

Оскільки багато пацієнтів через війну виїхали з країни, об'єднання втратили з ними зв'язок. Незважаючи на руйнування цивільної інфраструктури, інші об'єднання шукали можливість допомагати тим пацієнтам, які залишилися в країні. Перебої з електрикою, Інтернетом і транспортом надзвичайно

Independent PatientView Study on the Experiences of Ukrainian Patient Groups in 2022 and early 2023

In 2022 and early 2023, PatientView collected feedback from six Ukrainian patient groups about their wartime experiences, and those of the patients they serve. The six patient groups specialised in coeliac disease, haemophilia (two patient groups), infectious disease, mental health, and stroke. These six groups estimated that, collectively, they provided wartime support and services to more than 22,000 Ukrainian patients.

Wartime challenges faced by Ukrainian patient groups

Russia's invasion of Ukraine in February 2022 presented Ukrainian patient groups with an immediate challenge, almost from day one: how to remain active under wartime conditions. Ukrainian patient groups across the country realised that they had to find a—hopefully—'safe' place in which to carry on working, and from where they could still receive the funds needed to keep going.

Ukrainian patient groups lost touch with many of the patients they normally served—patients forced out of the country by the conflict. Other Ukrainian patient groups found their ability to help those patients who did stay in Ukraine hindered by destruction of the country's national infrastructure (including electricity, the internet, transport). Interruptions to communication channels meant

ускладнювали й навіть унеможлилювали забезпечення українських пацієнтів найнеобхіднішими медичними послугами. Допомога від керівництва країни передбачувано зменшилася. Найвищим пріоритетом для уряду став захист держави.

«Головна турбота співробітників організації - переїзд у безпечне місце.»

Національне об'єднання хворих на гемофілію

«Утримувати організацію складніше через зменшення фінансування.»

Міжнародна реабілітаційна громадська організація

«Найбільша проблема – це відсутність державних програм підтримки пацієнтів із непереносимістю глютену. Відсутність з боку держави підтримки вітчизняних виробників безглютенової продукції. Відсутність контролю за якістю та безпекою неліцензованих продуктів. Організація нової роботи з отримання гуманітарних продуктів і розповсюдження серед пацієнтів по всій Україні.»

Національне об'єднання хворих на целиацію

that the provision of much-needed patient-group services to Ukrainian patients suddenly became much harder—and, in many cases, impossible. Support for patient groups from the Ukrainian government was inevitably limited; the top priority for politicians had to be defence.

“The main concern of the organisation’s employees is to move to a safe place.”

National haemophilia patient group

“Maintaining the organisation is more difficult, due to a reduction in funding.”

International mental-health/rehabilitation NGO

“The biggest problem is the lack of government programmes to support patients with gluten intolerance. Lack of state support for domestic gluten-free producers. Lack of control over the quality and safety of unlicensed products. Arrangement of new work to obtain humanitarian-aid kits, and distribute them among patients throughout Ukraine.”

National coeliac patient group

«Реєстр людей з порушенням згортання крові, котрі виїхали з України. Труднощі з координацією стану гемофілії в Україні. Погіршали відносини з владними структурами (вони зайняті іншими справами). Забезпечення препаратами пацієнтів із гемофілією в регіонах.»

Національне об'єднання хворих на гемофілію

- «1. Психологічні труднощі.
2. Проблеми з роботою громадського та обласного транспорту, які мали свої наслідки.
3. Міграція клієнтів.
4. Відсутність електроенергії в місті й області.
5. Багаточасові повітряні тривоги.
6. Перебої з Інтернетом і мобільним зв'язком.»

Обласне об'єднання пацієнтів з інфекційними захворюваннями

“Register of people with blood-coagulation disorders who left Ukraine. Difficulties with coordination of hemophilia status in Ukraine. Relations with the state authorities worsened (they are busy with other things). Provision of drugs to patients with hemophilia in the regions.”

National haemophilia patient group

- “1. Psychological difficulties.
2. Problems with public and regional transport not running, which had knock-on effects.
3. Migration of clients.
4. Lack of electricity in the city and region.
5. Long-term air alarms.
6. Lack of mobile communication and Internet.”

Regional infectious-diseases patient group

Лікування українських пацієнтів під час війни

Пацієнти, яких представляють в шість українських об'єднань, під час війни зазнали великих труднощів. Деякі вважали, що в них немає іншого вибору, окрім як продовжувати лікування за кордоном. Тим часом багато з тих, хто залишився в Україні, не могли отримати професійну медичну консультацію щодо лікування, а перебої з транспортом ускладнювали доступ до необхідних медикаментів. Через нещастя, спричинені війною, рівень тривоги й стресу в пацієнтів із хронічними захворюваннями надзвичайно зріс.

- «1. Міграція всередині країни та за її межі через війну.
2. Забезпечення препаратами для лікування гемофілії та інших порушень згортання крові.
3. Інформація щодо життя пацієнтів із гемофілією в Україні під час війни.»

Національне об'єднання хворих на гемофілію

«Не було доступу до освітніх матеріалів і сервісів у закладах охорони здоров'я, що надають допомогу пацієнтам з інсультом.»

Національне об'єднання пацієнтів з інсультом

The wartime experiences of Ukrainian patients

The patients represented by the six Ukrainian patient groups suffered hardships during the war. Some patients felt that they had no choice but to travel abroad in search of continued treatment. Many of the patients staying on in Ukraine, meanwhile, were now isolated from professional medical advice about the management of their conditions, while reductions to transport facilities prevented them accessing needed medical products. Patients living with a chronic illness during times of war-imposed adversity experienced huge increases in levels of anxiety and stress.

- “1. Migration within, and outside, the country—to escape the war.
2. Provision of drugs for the treatment of haemophilia and other blood-coagulation disorders.
3. Information about living with haemophilia in Ukraine during the war.”

National haemophilia patient group

“There was no access to educational materials and services regarding healthcare facilities providing assistance to stroke patients.”

National stroke patient group

«Відсутність на початку війни продуктів спеціального призначення. Оскільки єдиним методом лікування є безглютенова дієта, найбільшою проблемою стало зменшення сертифікованих (безпечних) безглютенових продуктів на полицях супермаркетів. Пов'язано це, по-перше, з тим, що більша частина вітчизняних сертифікованих безглютенових підприємств зупинили свою роботу, по-друге, практично припинився імпорт цих продуктів з Європи.»

Національне об'єднання хворих на целиацію

«Проблеми патологічних залежностей та пов'язані з війною тривоги за себе та своїх близьких.»

Міжнародна реабілітаційна громадська організація

«Погіршення психо-емоційного стану. Проблеми з роботою громадського та обласного транспорту призводили до того, що клієнти не мали змоги своєчасно приїхати в ДОТ-кабінет за препаратами.»

Обласне об'єднання пацієнтів з інфекційними захворюваннями

“Lack of special-purpose products at the beginning of the war. As the only treatment is a gluten-free diet, the biggest problem has been the shortage of certified (safe) gluten-free products on supermarket shelves. This is due, firstly, to the fact that the majority of domestic, certified, gluten-free enterprises have stopped their work; and, secondly, to the fact that the import of these products from Europe has practically stopped.”

National coeliac patient group

“Problems of pathological addictions, and war-related anxiety, for themselves and their loved ones.”

International mental-health/rehabilitation NGO

“Deterioration of the psycho-emotional state. Problems with the running of public and regional transport meant that patients were not able to come to the DOT office [regional health-management treatment centre] on time to collect their medication.”

Regional infectious-diseases patient group

Пошук рішень

Шість українських пацієнтських організацій зазначили, що незважаючи на, здавалося б, нездоланні перешкоди, вони все-таки продовжили свою діяльність, а в деяких випадках – навіть дуже успішно. Наприклад, Національному об'єднанню хворих на целіакію вдалося залучити додаткових волонтерів. Такий розвиток дав організації нову мету. «Кількість людей, яким ми надаємо послуги, нині зросла з 450 до 1150 осіб. Хоча є ще більше пацієнтів, які потребують допомоги», – зауважують в організації.

Шість українських об'єднань пацієнтів змогли адаптуватися до війни. Вони проводять повноцінні онлайн-консультації не лише з пацієнтами, а й із їхніми сім'ями та особами, які за ними доглядають. У звіті Міжнародної реабілітаційної громадської організації України зазначено: *«На початку війни кількість пацієнтів, яким ми надаємо послуги, знизилася, через те що деякі з них виїхали за кордон. Однак потім ми організували онлайн-консультації як для груп пацієнтів, так і для окремих осіб»*. Інші шість об'єднань пацієнтів, які долучилися до дослідження, зробили те саме. Національне об'єднання пацієнтів з інсультом пояснило, що завдяки онлайн-консультаціям *«пацієнти отримують інформаційну допомогу, а також підтримку в лікуванні й реабілітації»*.

Шість українських об'єднань пацієнтів підтримують зв'язок із хворими телефоном (іноді за допомогою месенджера Viber), поштою або через Інтернет (використовуючи соціальні мережі Facebook і Instagram, а також месенджер Telegram) на підконтрольних Україні територіях. *«У ті дні, коли через ракетні обстріли по всій країні чи в регіоні були проблеми з електропостачанням, щоб продовжити роботу організацій, спеціалістам із програмного забезпечення доводилося шукати місця з доступом до електроенергії. Це були укриття, автомобілі, навіть супермаркети, де був Інтернет»*, – зазначили в Обласному об'єднанні пацієнтів з інфекційними захворюваннями.

Finding solutions

Despite these seemingly-insurmountable hurdles, the six Ukrainian patient organisations emphasised that they have continued to function—and, in some cases, very successfully. For example, the Ukrainian national coeliac patient group reported being able to attract extra volunteers wanting to help—a development that has given the organisation new purpose. “The number of people we provide care to has now increased from 450 to 1,150 people. There are more patients”, the group reports.

The six Ukrainian patient groups have also adapted to war by evolving quite sophisticated online consultation sessions, not only with patients, but with the patients' families and carers, too. As the Ukrainian international mental-health/rehabilitation patient group reported: *“At the beginning of the war, the number of patients decreased, because some of them went abroad. But then we set up online consultation sessions for both groups and individuals.”* Others of the six Ukrainian patient groups participating in this study have done the same. Online communication sessions supply *“Informational and educational support; and advocacy for treatment and rehabilitation needs”*, explained the Ukrainian national stroke patient group.

The six Ukrainian patient groups communicate with patients by telephone (sometimes using the online Viber), by internet in non-occupied territories (Facebook, Instagram and Telegram), and by post. *“During the days when electricity was not available, due to the massive missile attacks on the country and region, the software specialists had to look for places with an electricity supply to continue their activities. These were shelters, cars, and even supermarkets, where the Internet was available”*, noted the Ukrainian regional infectious-diseases patient group.

Одне з українських національних об'єднань хворих на гемофілію повідомило про діючі медичні хаби, створені для покращення доступу до лікування у Львові й Києві. У такому хабі хворі на гемофілію з різних куточків країни можуть отримати найнеобхідніше лікування (якщо вони здатні приїхати до цих міст). Інші із шести українських об'єднань пацієнтів розповіли про те, як вирішували проблеми нестачі транспорту, створюючи альтернативні механізми доставки ліків хворим.

Міжнародні пацієнтські організації, розташовані за межами України, відіграли важливу роль у допомозі країні під час війни. Наприклад, Асоціація європейських товариств целиакії (Association of European Coeliac Societies, AOECs) налагодила імпорт безглютенової продукції навіть на окупованих територіях (про інші види підтримки, які надають пацієнтські об'єднання за межами України, див. у наступному розділі). Національне об'єднання хворих на целиакію зазначило: «Ми, як член Асоціації європейських товариств целиакії, звернулися до них за допомогою. Доставка гуманітарних вантажів розпочалася з березня 2022 року. Відтоді ми отримали й розподілили 30 тонн безглютенової продукції по всій країні, зокрема на окупованих територіях. За допомогою європейський країн ми забезпечили доступ до медичних послуг нашим пацієнтам, які були змушені тимчасово залишити Україну й виїхати до ЄС. Крім того, ми налагодили онлайн-консультації з лікарями для членів нашої асоціації».

Два із шести українських об'єднань пацієнтів стисло описали численні способи, якими вони намагаються вирішити деякі проблеми українських хворих, спричинені війною (як усередині країни, так і за її межами).

One Ukrainian national haemophilia patient group identified active medical hubs set up in cities such as Lviv and Kyiv to improve treatment access. Patients with haemophilia, who live in other parts of the country, can gain access to much-needed treatments at these hubs (if the patients are able to still travel). Others of the six Ukrainian patient groups talked about overcoming transport deficiencies through the creation of alternative mechanisms for getting medicines to patients.

International patient organisations based outside Ukraine have played a role in helping the country during wartime. For example, the Association of European Coeliac Societies (AOECs) arranged the importation of gluten-free products (even to occupied territories) [see, the next section, about other types of support provided by patient groups based outside Ukraine]. The Ukrainian national coeliac patient group wrote: “As we are a member of the Association of European Coeliac Societies (AOECs), we asked them for help. The delivery of humanitarian aid has been in place since March 2022. Since then, we have received and distributed 30 tons of gluten-free products across all regions, in particular to the occupied territories. Access to health services for our association members in European countries who were forced to temporarily leave the country, with the help of European countries. Setting up online consultations with doctors for our association members.”

Two of the six Ukrainian patient groups offered summaries of the many ways in which they are trying to solve some of the war-imposed problems of Ukrainian patients (both inside, and outside, the country).

«Організація допомагає у вирішенні усіх проблем пацієнтів. Організація вирішує усі проблеми пацієнтів з гемофілією:

1. Через інформаційний простір.
2. Через безпосередній контакт із пацієнтами.
3. Спільно зі всесвітньою федерацією гемофілії та європейським консорціумом гемофілії.
4. Спільно з регіональними гематологами та інститутами гематології Львова й Києва.»

Національне об'єднання хворих на гемофілію

«В ході роботи працівники організації намагалися вирішувати всі проблеми, які виникали: це надання психологічної та моральної підтримки клієнтам, постійна підтримка зв'язку з клієнтами в телефонному режимі, що сприяло своєчасному забезпеченню клієнтів препаратами різноманітними способами, в часи, коли громадський чи обласний транспорт не працював.»

Обласне об'єднання пацієнтів з інфекційними захворюваннями

“The organisation helps in solving all patients’ problems. The organisation solves all problems for patients with haemophilia:

1. Through the information space.
2. Via direct contact with patients.
3. In cooperation with the World Federation of Hemophilia and the European Haemophilia Consortium.
4. In cooperation with regional haematologists, and haematology institutes, in Lviv and Kyiv.”

National haemophilia patient group

“The employees of the organisation have been working to solve all of the problems that have arisen, including: a) providing psychological and moral support to patients; b) constantly maintaining contact with patients by telephone; and c) ensuring the timely supply of drugs to patients by different methods, when public or regional transport wasn’t running.”

Regional infectious-diseases patient group

Доступ до ліків в Україні: робота організації «Пацієнти України»

«Пацієнти України» – це найбільша пацієнтська організація в країні. Її мета – «забезпечити всім пацієнтам України ефективне лікування, об'єднавши активістів для впливу на державну політику й закони».

У 2021 році організація «Пацієнти України» відкрила гарячу лінію для громадян країни, які бажають отримати консультацію щодо доступу до ліків. Проаналізувавши характер звернень на гарячу лінію, які надійшли протягом трьох місяців першого року війни (у серпні – жовтні 2022 року), організація змогла оцінити потреби тих, хто телефонував. Переважна більшість із 587 осіб виявилися пацієнтами або їхніми родичами всіх вікових груп і з усієї країни (18% – киянами). Послугою скористалося більше жінок, ніж чоловіків. Найчастіше зверталися за інформацією і допомогою щодо онкології в дорослих (68% від усіх дзвінків). Відсутність ліків і неналежні умови отримання були основними темами консультацій. Найчастіше зверталися з наведеними нижче запитаннями.

- «Мені сказали шукати ліки в аптеках, але їх там немає. Я не знаю, що робити та як лікуватися».
- «У лікарні мені сказали купити ліки. Чи можу я отримати їх безкоштовно? І як саме?»
- «У мого чоловіка виявили гепатит С. Я щойно повернулася в Україну й не знаю, як діяти далі. Будь ласка, дайте мені всю необхідну інформацію, щоб отримати ці ліки».

Ужиті заходи

Після російського вторгнення у 2022 році «Пацієнти України» заснували ініціативу під назвою «Пацієнтські організації готові діяти» (Patient Organisations Ready to Act, PORA) з метою «підтримки й надання лікування під час війни українським пацієнтам із рідкісними невиліковними й небезпечними для життя захворюваннями, які потребують постійного лікування». Членами PORA є 50 громадських організацій і 10 асоціацій лікарів. Щоб подолати логістичні перешкоди, пов'язані з доставкою ліків, які закупаються державою, організація PORA самостійно збирає кошти на придбання медикаментів і гуманітарної допомоги.

Accessing medicines in Ukraine: the work of the patient group 'Patients in Ukraine'

'Patients of Ukraine' is the largest patient association in Ukraine. Its goal is to "provide all patients of Ukraine with effective treatment, by uniting activists for influencing public laws and policy."

In 2021, 'Patients of Ukraine' launched a telephone hotline for Ukrainian citizens who wished to gain advice on accessing medicines. The patient group went on to analyse the nature of the requests received by the hotline during a three-month period of the war's first year (August to October 2022), to get an overview of the needs of the callers. The vast majority of the 587 callers during this three-month time proved to be patients, or their relatives—of all age groups, and from across the country (with 18% being from Kyiv). More women than men used the service. The medical condition most-commonly referred to by callers for help and information (68%) was adult oncology. Lack of medicines, and the inadequate conditions necessary for obtaining medicines, comprised the main topics of callers. Typical requests included:

- "I was told to look for medicines in the drugstore, but there were no such medicines. I don't understand what to do, and how to get treatment."
- "In my hospital, I was told to buy medicines. Can I get them free of charge? And if 'Yes', in what way?"
- "My husband was diagnosed with hepatitis C. I just came back to Ukraine, and know nothing about that subject. Tell me everything I need to get these medicines, please."

Taking action

Following the Russian invasion of Ukraine in 2022, 'Patients of Ukraine' set up an initiative called 'Patient Organisations Ready to Act' (PORA), with the aim of "supporting, and providing treatment during the war to Ukrainian patients with rare lifelong diseases, and life-threatening diseases that require constant medical treatment." PORA's members include 50 NGOs and ten doctors' associations. To overcome the logistical barriers to the delivery of government-procured medicines, PORA is raising funds to purchase drugs and humanitarian aid itself.

Підтримка України фармацевтичними компаніями

Великі фармкомпанії вже кілька років ведуть активну діяльність в Україні.¹ Коли шість шість українських об'єднань пацієнтів попросили прокоментувати підтримку, яку фармацевтичні компанії надають у сфері охорони здоров'я України, а також пацієнтам і їх групам під час війни, мало хто з них знав про хоча б якусь діяльність у цьому напрямку. Відомо було лише про ті компанії, які намагаються спростити для українських пацієнтів доступ до ліків. (Докладніше про діяльність фармацевтичних компаній із допомоги українським пацієнтам див. на стор. 18)

¹ <https://www.telegraph.co.uk/global-health/science-and-disease/big-pharma-faces-cliff-edge-ongoing-crisis-ukraine/>

Support for Ukraine from pharmaceutical companies

Large pharmaceutical companies have had a significant footprint in Ukraine for some years.¹ When the six Ukrainian patient groups were asked to comment on the wartime support they had seen pharmaceutical companies provide to Ukrainian healthcare services, and to Ukrainian patients and patient groups, very few of the six seemed to be aware of any pharmaceutical-company activities—with the possible exception of companies making an effort to help Ukrainian patients get better access to medicines. [For more on pharmaceutical companies' activities to help Ukrainian patients, see page 18.]

¹ <https://www.telegraph.co.uk/global-health/science-and-disease/big-pharma-faces-cliff-edge-ongoing-crisis-ukraine/>

Що шість українських пацієнтських організацій говорять про фармкомпанії

Номер або відповіді

	Багато	Деякі	Кілька	Ніхто	Не знаємо
Робота у партнерстві з нашим об'єднанням пацієнтів.	0	1	1	2	2
Благодійні пожертвування.	0	0	2	3	1
Надання українським пацієнтам ширший спектр послуг, ніж надання ліків.	0	1	1	2	2
Забезпечення безперервності медичного обслуговування українським пацієнтам, які евакуйовані або втікли з (тимчасово) окупованих територій.	1	1	0	1	3
Допомога більшій кількості українських пацієнтів в отриманні доступу до ліків.	0	2	2	1	1
Пожертва ліків відомим вашій організації пацієнтам.	0	1	2	1	2
Підтримка місцевих медичних закладів та інфраструктури України.	0	0	2	2	2
Підтримка відновлення пошкоджених місцевих медичних закладів та інфраструктури.	0	0	0	2	4
Підтримка місцевих працівників медичної сфери.	0	0	1	1	4
Підтримка зусиль волонтерів, які працюють на задоволення потреб українських пацієнтів.	0	1	1	1	3
Фінансування роботи іноземних фахівців медичної галузі в Україні.	0	0	0	1	5

What the six Ukrainian patient groups said about pharma

Number or responses

	Many are	Some are	Few are	None are	Do not know
Working in partnership with our patient group.	0	1	1	2	2
Providing philanthropic donations.	0	0	2	3	1
Providing Ukrainian patients with more services than just the provision of medicines.	0	1	1	2	2
Ensuring continuity of care for Ukrainian patients evacuated from (occupied territories).	1	1	0	1	3
Helping more Ukrainian patients gain access to medicines.	0	2	2	1	1
Donating medicines to the patients with whom we are familiar.	0	1	2	1	2
Supporting local Ukrainian healthcare facilities and infrastructure.	0	0	2	2	2
Supporting the rebuilding of damaged local healthcare facilities and infrastructure.	0	0	0	2	4
Support of local workers in the medical field.	0	0	1	1	4
Supporting the efforts of volunteers who are working to address the needs of Ukrainian patients.	0	1	1	1	3
Funding international (non-Ukrainian) medical professionals to work in Ukraine.	0	0	0	1	5

Подальший розвиток

У перелічених нижче відповідяхшість українських об'єднань пацієнтів зазначили, який один чинник може допомогти їм приносити найбільшу користь пацієнтам в Україні.

«Гуманітарна допомога від європейських країн і спільнот, пацієнтських організацій.»

Національне об'єднання хворих на целиацію

«Співробітництво з Міністерством охорони здоров'я.»

Національне об'єднання хворих на гемофілію

«Поширення інформації про організацію серед широких верств населення.»

Міжнародна реабілітаційна громадська організація

«Прийняття Закону, щоб туберкульозні заклади могли отримувати кошти за лікування хворих на ТБ, які НЕ мають паспортів громадянина України.»

Обласне об'єднання пацієнтів з інфекційними захворюваннями

І звісно...

«Закінчення війни.»

Національне об'єднання хворих на гемофілію

Moving forward

When the six Ukrainian patient groups were asked what single measure could be given to their patient group to provide the greatest benefit to Ukrainian patients, replies included:

“Humanitarian aid from European countries and communities, patients’ organisations.”

National coeliac patient group

“Cooperation with the Ministry of Health.”

National haemophilia patient group

“Dissemination of information about the organisation among the general population.”

International mental-health/rehabilitation NGO

“Adoption of a law allowing tuberculosis institutions to receive funds for the treatment of TB patients who do NOT have Ukrainian passports.”

Regional infectious-diseases patient group

And, of course ...

“The end of the war.”

National haemophilia patient group

**Підтримка
онкохворих пацієнтів
під час війни в Україні**

**Patient groups and
charities helping
Ukrainian patients
during the war**

<https://www.cancer.org/about-us/what-we-do/ukraine-support.html>

Американське онкологічне товариство

На вебсайті Американського онкологічного товариства, зі штаб-квартирою в місті Атланта (штат Джорджія), є сторінка Support for Ukrainian Patients with Cancer and Caregivers (Підтримка українських пацієнтів, хворих на рак, та осіб, що за ними доглядають), яка присвячена зусиллям організації, спрямованим на допомогу онкохворим пацієнтам в Україні.

В організації зауважують: «Понад 179 000 людей з недавно діагностованими онкологічними захворюваннями в Україні потерпають від неспровокованої російської агресії. Перерви в курсі лікування становлять серйозний ризик для їхнього життя».

В Американському онкологічному товаристві пропонують два види допомоги.

Перший вид допомоги. Підбірка інформаційних документів у форматі PDF з практичними порадами для українських онкохворих і осіб, які за ними доглядають. Наприклад, «Боротьба з раком в умовах надзвичайної ситуації чи лиха» та «Отримання допомоги при раковому болю». Усі матеріали доступні українською, польською та англійською мовами.

Другий вид допомоги. Товариство створює корпус волонтерів із лікарів-онкологів і фахових медсестер, що проводитиме телефонні консультації щодо профілактики, лікування та побічних ефектів для українських онкохворих і їх доглядальників. Товариство звертається до англомовних лікарів-онкологів і фахових медсестер, які добре володіють східноєвропейськими мовами та готові приділити трохи свого часу цьому інформаційному корпусу.

American Cancer Society

The Atlanta, Georgia-headquartered American Cancer Society has a page on its website dedicated to its efforts to help Ukrainian patients with cancer: 'Support for Ukrainian Patients with Cancer and Caregivers'.

The Society notes: "More than 179,000 newly-diagnosed patients with cancer are among the Ukrainian people suffering from Russia's unprovoked aggression. Disruptions to cancer treatment pose a grave risk to their very survival."

The Society offers two types of support.

Firstly, a selection of informational documents in PDF on matters of practical relevance to Ukrainian patients with cancer and their carers, such as 'Coping with Cancer in an Emergency or Disaster Situation', and 'Getting Help for Cancer Pain'. Languages are Ukrainian, Polish, and English.

Secondly, the Society is organising a corps of volunteer oncologists and oncology nurses to answer phoned-in queries about "prevention, treatment, and side-effect management" from Ukrainian patients with cancer and their carers. The Society is appealing to any English-speaking oncologists and oncology nurses with good skill levels in Eastern-European languages to volunteer and offer some of their time to this informational corps.

<https://www.eu-patient.eu/ukraine-crisis-resources-page>

Європейський форум пацієнтів (EPF)

Європейський форум пацієнтів, м. Брюссель, відкрив на своєму вебсайті сторінку Ukraine Crisis Resources (Українські кризові ресурси), яка містить інформацію про внески та пожертви Україні від організацій-членів товариства:

- Європейської організації хвороби;
- Європейської групи з лікування СНІДу;
- Міжнародної федерації діабету в Європі;
- Всесвітньої організації Дюшенна.

European Patients Forum (EPF)

The Brussels-based European Patients Forum has opened a 'Ukraine Crisis Resources Page' on its website. The page contains the contributions on Ukraine offered by four of its member patient groups:

- Alzheimer Europe;
- EATG, the European AIDS Treatment Group;
- the International Diabetes Federation Europe; and
- the World Duchenne Organization.

<https://www.alzheimer-europe.org/resources/ukraine-resources>

Європейська організація хвороби Альцгеймера

Європейська організація хвороби Альцгеймера збрала низку інформаційних ресурсів для українців із деменцією та їхніх доглядальників, запропонованих двома українськими й кількома закордонними джерелами і міжнародними неурядовими організаціями.

Alzheimer Europe

Alzheimer Europe has gathered together a number of informational resources for Ukrainian people with dementia and their carers, offered by two Ukrainian sources and several overseas and international NGOs.

<https://www.eatg.org/donations-for-ukraine/>

Європейська група з лікування СНІДу (EATG)

На сайті EATG є сторінка, присвячена інформаційним послугам для громадян України хворих на ВІЛ і гепатит. Також на цій сторінці розміщено інформацію про послуги щодо ВІЛ, які надаються під час війни Українською партнерською групою EATG, міжнародним благодійним фондом «Альянс громадського здоров'я», а також про діяльність інших українських ВІЛ-організацій і об'єднань хворих на ВІЛ, включно з Всеукраїнською мережею ЛЖВ.

EATG, the European AIDS Treatment Group

EATG has a page on its website about informational services for Ukrainian people living with HIV and hepatitis. Featured on the page are the HIV services offered in time of war by a Ukrainian partner group of EATG, the Alliance for Public Health, plus the activities of a range of other Ukrainian HIV patient groups, including the All-Ukrainian Network of People Living with HIV.

<https://www.connectsolidarity.eu/>

Міжнародна федерація діабету в Європі (IDF Europe)

Міжнародна федерація діабету в Європі створила інформаційний ресурс під назвою Connect Solidarity, щоб ознайомити українців, хворих на діабет, із доступними для них послугами під час війни.

International Diabetes Federation Europe (IDF Europe)

IDF Europe has set up an informational resource called 'Connect Solidarity' to inform Ukrainians living with diabetes about the type of help available to them in time of war.

<https://www.worldduchenne.org/news/dmd-emergency-program-provides-aid-to-duchenne-families-in-ukraine/>

Всесвітня організація Дюшенна

Всесвітня організація Дюшенна має вебсторінку, на якій детально описано надання групою гуманітарної допомоги українцям, які живуть із м'язовою дистрофією Дюшенна (МДД), і що пропонується в межах Надзвичайної програми МДД. Допомога була розподілена між 23 сім'ями об'єднанням пацієнтів (ГО «Дюшенна України»), яке є членом Всесвітньої організації Дюшенна, і включала «підйомники, електричні та механічні інвалідні візки, душові крісла», «повербанки, ліхтарики, ковдри та багато інших необхідних речей».

World Duchenne Organization

The World Duchenne Organization has a webpage detailing the group's provision of humanitarian aid to Ukrainians living with Duchenne muscular dystrophy (DMD), offered as part of the Organization's 'DMD Emergency Program'. The aid was distributed to 23 families by the World Duchenne's Ukrainian member patient group, Duchenne Ukraine, and included "lifts, electric and mechanical wheelchairs, shower chairs", "power banks, flashlights, blankets, and many other necessary items".

<https://patient-innovation.com/activity/helpukraine>

Patient Innovation (PI)

Patient Innovation (PI) – це благодійна організація зі штаб-квартирою в Лісабоні (Португалія), що підтримує хворих із будь-якої країни у створенні та поширенні технічних рішень для полегшення повсякденного життя пацієнтам, що мають певні захворювання.

На вебсторінці Patient Innovation Ukraine перелічені практичні можливості, особливо корисні українцям, які постраждали від війни, зокрема:

- кілька платформ психологічної підтримки;
- безкоштовні перекладацькі послуги та мовні курси;
- центр навчання ІТ;
- сервіси пошуку житла;
- безкоштовні SIM-картки, надані оператором мобільного зв'язку Vodafone;
- інформація для біженців із домашніми тваринами.

Patient Innovation (PI)

Patient Innovation is a Lisbon, Portugal-headquartered charity that aims to encourage patients from any country to create technical solutions to the healthcare challenges they face in everyday life, and then to disseminate those ideas for the benefit of other patients.

Patient Innovation's Ukraine webpage lists practical facilities of specific use to Ukrainians affected by the war, including:

- Several psychological-support platforms;
- Free translation facilities for Ukrainians, and free language courses;
- A hub for the teaching of IT skills to Ukrainians;
- An accommodation-search facility;
- Free Sim cards for Ukrainians, donated by Vodafone; and
- Information for Ukrainians fleeing with their pets.

<https://www.projecthope.org/crisis-in-ukraine-how-to-help/04/2022>

Project HOPE

Project HOPE – благодійна організація зі штаб-квартирою в Нью-Йорку (США), яка надає медичну допомогу в екстрених умовах. Її діяльність в Україні розпочалася ще задовго до повномасштабного російського вторгнення, а наразі Project HOPE ще більше активізувала свої зусилля.

На вебсторінці Project HOPE перераховані деякі результати благодійної діяльності цієї організації в Україні, зокрема: «доставлено ліків на 8,5 млн дол.», «створено 11 мобільних медпунктів, які надали допомогу понад 28 000 пацієнтів», «навчено 2700 українських медпрацівників».

Також Project HOPE звертається до людей на Заході із закликами робити пожертви від імені організації для закупівлі найнеобхідніших українцям ліків.

Project HOPE

The New York-headquartered Project HOPE, a charity that responds to medical emergencies around the world, has been working in Ukraine since long before the Russian invasion, and has stepped up its efforts since.

Project HOPE's webpage lists some of the charity's actions in Ukraine, including: "delivered \$8.5 million in medicines", "launched 11 mobile medical units that have treated more than 28,000 patients", and "trained 2,700 Ukrainian healthcare workers".

Project HOPE also appeals for people from the West to fundraise on its behalf for much-needed medicines for Ukraine.

<https://www.protezfoundation.com/#ourMission>
<https://www.facebook.com/prostheticsforukrainians/>

Protez Foundation – безкоштовне протезування для українців

Організація Protez Foundation, заснована у штаті Міннесота, надає безкоштовну медичну та психіатричну допомогу українцям, «які через війну втратили кінцівки та потребують якісного протезування: від подачі заявки до повної реабілітації». Благодійна організація зазначає, що вже поставила 196 протезів для 90 українських солдатів і 3 дітей.

Protez Foundation – Prosthetics for Ukrainians

The Minnesota-based Protez Foundation provides free medical and mental-health care in the United States for Ukrainians "who have lost limbs as a result of the war, and who need high-quality prosthetics: from submitting an application, through to full rehabilitation". The charity states that it has supplied and fitted 196 prosthetic limbs to 90 Ukrainian soldiers, and 3 children.

<https://unbroken.org.ua/>

БФ «Незламні»

«Незламні» – це львівський благодійний фонд, який через Національний реабілітаційний центр «Незламні» надає медичну допомогу українським пацієнтам, зокрема тим, які постраждали від російського вторгнення. До послуг, які надає фонд, належать «реконструктивна хірургія, ортопедія та роботизоване протезування» (причому «протези не тільки встановлюються, але й виготовляються» на місці), а також «фізична, психологічна та психосоціальна реабілітація». БФ «Незламні» повідомляє, що з початку російського вторгнення надав допомогу 5000 українських пацієнтів з пораненнями, спричиненими війною.

Charity Foundation ‘Unbroken’

Unbroken is a Lviv-based charity that offers, through its UNBROKEN National Rehabilitation Center, medical care to Ukrainian patients—particularly Ukrainians affected by the Russian invasion. Unbroken’s services include “reconstructive surgery, orthopaedics, and robotic prosthetics” (with “prostheses not only fitted, but also manufactured” onsite), plus “physical, psychological and psychosocial rehabilitation”. Unbroken states that it has treated 5,000 Ukrainian patients with war-induced injuries since the beginning of the Russian invasion.

<https://supportukrainehospitals.org/en/>

ГО «Медична підтримка лікарень України»

ГО «Медична підтримка лікарень України» – київський благодійний проект, започаткований у партнерстві з Project C.U.R.E. Остання – благодійна організація зі штаб-квартирою в Колорадо, яка спеціалізується на великих благодійних медичних постачаннях у країні з обмеженими ресурсами.

ГО «Медична підтримка лікарень України» як український бенефіціар Project C.U.R.E., відправляє медикаменти до лікарень країни. На своєму сайті організація звітує про доставку 44 тонн медикаментів, із них – 1,6 млн медичних препаратів, у понад 50 українських лікарень.

NGO ‘Medical Support Ukrainian Hospitals’

NGO ‘Medical Support Ukrainian Hospitals’ is a Kyiv-based charitable project launched in partnership with Project C.U.R.E. (the latter a Colorado-headquartered charity that specialises in sending large amounts of donated medical supplies to resource-limited countries).

NGO ‘Medical Support Ukrainian Hospitals’, as the Ukraine beneficiary of Project C.U.R.E. donations, channels medical supplies to the country’s hospitals. The organisation states on its website that it has delivered 44 tons of medical supplies, consisting of 1.6 million medical products, to over 50 Ukrainian hospitals.

Що фармацевтичні компанії робили у 2022 році (і запланували на 2023 рік) — за їхніми словами — щоб допомогти пацієнтам і групам пацієнтів в Україні

Ми запитали...

Чи проводила у 2022 році ваша фармацевтична компанія будь-які заходи щодо ПІДТРИМКИ УКРАЇНСЬКИХ ПАЦІЄНТІВ І ГРУП ПАЦІЄНТІВ під час війни, крім чистого фінансування (і чи планує ваша компанія надавати таку допомогу у 2023 році)?

Інформація щодо заходів була надана компаніями:

- AbbVie
- Bayer AG
- Boehringer Ingelheim
- Merck KGaA / EMD Serono
- Novartis
- Pfizer
- ViiV Healthcare

What pharma companies were doing in 2022 (and have planned for 2023) — in their own words — to help patients and patient groups in Ukraine

We asked

Has your pharmaceutical company carried out any activities in 2022 to SUPPORT UKRAINIAN PATIENTS AND PATIENT GROUPS during wartime—aside from just pure funding (and does your company plan any such help for 2023)?

Case studies supplied by the following companies:

- AbbVie
- Bayer AG
- Boehringer Ingelheim
- Merck KGaA / EMD Serono
- Novartis
- Pfizer
- ViiV Healthcare

ЗАХОДИ ТА ІНІЦІАТИВИ КОМПАНІЙ: AbbVie

Назва вашої компанії

AbbVie.

На додаток до надання 1 мільйона доларів США некомерційним партнерським організаціям на медичну допомогу й товари медичного призначення Україні та українським біженцям AbbVie пожертвувала ліки першої необхідності уряду України й нашим партнерам із надання допомоги під час масових лих, надала допомогу та підтримку постраждалим українським співробітникам та їхнім сім'ям, а фонд AbbVie Foundation зібрав пожертви співробітників, додавши частку від фонду у співвідношенні два до одного, і передав їх довіреним благодійним організаціям.

CASE STUDY: AbbVie

What is the name of your company?

AbbVie.

In addition to providing \$1 million to non-profit partners for medical care and supplies to Ukraine and Ukrainian refugees, AbbVie donated essential medicines to the Ukrainian government, and to our disaster-relief partners, provided relief and support for impacted Ukrainian employees and their families, and the AbbVie Foundation matched two-to-one employee donations to trusted relief organisations.

ЗАХОДИ ТА ІНІЦІАТИВИ КОМПАНІЙ: Bayer AG

Назва вашої компанії
Bayer AG.

Ми передали меблі та медичне обладнання лікарням, клінікам, реабілітаційним центрам і хоспісам. У межах кампанії з надання допомоги через Червоний Хрест було зібрано понад 1 мільйон євро пожертв працівників – суму, що була подвоєна Bayer. Цей збір забезпечив для України закупівлю кількох машин швидкої допомоги та дефібриляторів, а також створення мобільного центру медичної допомоги, який обслуговуватиме українських біженців у Польщі через Червоний Хрест. Частину суми також було направлено як пожертву на охорону здоров'я, нещодавно внесену через платформу збору коштів United24.

У Crop Science ми пожертвували 40 000 мішків насіння кукурудзи та овочів для 1250 українських малих землевласників. Нещодавно ми приєдналися до Ініціативи щодо забезпечення стійкості сільського господарства в Україні (AGRI-Ukraine), щоб задовольнити негайний і довгостроковий попит країни на насіння. Починаючи з 2022 року, компанія Bayer зобов'язалася інвестувати 35 мільйонів євро в одне з підприємств із переробки насіння. Ми також інвестували понад 800 000 євро в купівлю машини для розмінування. Це дуже важливий внесок, який допоможе Україні розмінувати поля, даючи змогу цивільним особам і фермерам залишатися в безпеці під час майбутнього збору врожаю.

Нещодавно ми зробили пожертву на платформі збору коштів United24, щоб підтримати відновлення української інфраструктури охорони здоров'я. Половину фінансової

CASE STUDY: Bayer AG

What is the name of your company?
Bayer AG.

We have donated furniture and medical equipment to hospitals, clinics, rehabilitation centers, and hospices. More than 1 million Euros in employee donations have been raised through a Red Cross relief campaign—an amount which Bayer has matched. This matching supports the procurement of several ambulances and defibrillators for Ukraine, and the setting up of a mobile medical-aid center serving Ukrainian refugees in Poland through the Red Cross. The donated amount also contributes to the healthcare donations recently made through the United24 fundraising platform.

At Crop Science, we donated 40,000 bags of corn and vegetable seeds to 1,250 Ukrainian smallholders. We recently joined the Agriculture Resilience Initiative Ukraine (AGRI-Ukraine), to address the country's immediate, and longer-term, demand for seeds. Bayer has committed to investing 35 million Euros from 2022 onwards into one of its seed-processing facilities. We have also invested >800,000 Euros to buy a demining machine—a very-important contribution that will help Ukraine demine fields, allowing civilians and farmers to stay safe and secure during the upcoming harvest.

We recently donated to the fundraising platform United24, to support rebuilding Ukrainian healthcare infrastructure. One half of the financial aid will be allocated to restore the infrastructure

допомоги буде спрямовано на відновлення інфраструктури Медичного центру сучасної онкології в Чернігові. Ця будівля та її оснащення значно постраждали від обстрілів російської артилерії та потребують капітального ремонту. Іншу половину пожегеної суми буде передано Інституту нейрохірургії ім. А.П. Ромоданова в Києві для закупівлі медичного обладнання для високотехнологічних нейрохірургічних утручань, які забезпечують повну реабілітацію пацієнтів.

Bayer також пожертвувала значну кількість антибіотиків для допомоги українським пацієнтам, які постраждали від інфекцій, а також багато серцево-судинних препаратів для підтримки пацієнтів у державних та комунальних лікарнях. Разом з іншими провідними світовими медичними компаніями ми допомогли зібрати та нещодавно доставити в Україну загалом 890 тонн ліків першої необхідності й товарів медичного призначення.

Завдяки прихильності пацієнтів, самовідданості співробітників і децентралізованому підходу до клінічних досліджень (Decentralized Clinical Trial, DCT) розвиток клінічних досліджень в Україні досі можливий. Ми намагаємося максимально перевести всі клінічні дослідження в дистанційний режим. Дослідники зібрали дані учасників щодо їх поточного місцеперебування й спробували зменшити необхідність для них відвідувати центри. Гнучкість дистанційного формату зменшила навантаження на лабораторії та частково знизила стрес, який зазнавали пацієнти й центри у зв'язку з поточною ситуацією. Ще одним ключовим компонентом стала можливість доставки безпосередньо до пацієнта. Досліджуваний препарат доставлявся до місця перебування учасника, що усунуло необхідність зайвих переміщень.

of the Medical Center for Modern Oncology in Chernihiv. That building, and its facilities, were significantly damaged by Russian artillery shelling, requiring considerable repairs. The other half of the donated amount will be provided to the Romodanov Institute of Neurosurgery in Kyiv for the purchase of medical equipment for high-tech neurosurgical interventions, supporting the complete rehabilitation of patients.

Bayer has also donated a substantial amount of antibiotics to help Ukrainian patients affected by infections, as well as a significant number of cardiovascular medicines to support patients in state and communal hospitals. Together with other leading global healthcare companies, we helped collect, and recently deliver to Ukraine, a total of 890 tons of urgently-needed medicines and medical supplies.

Patient commitment, employee dedication, and a Decentralized Clinical Trial (DCT) approach made it possible for clinical trials to advance in Ukraine. We tried to switch over all clinical-trial activities to be conducted remotely, as much as possible. Investigators collected data from the participants' current locations, and tried to minimize the need for them to come to sites. The flexibility of remote contacts reduced the burden of on-site testing, and eliminated some of the stress that patients and sites were feeling about the current situation. Another key component was the direct-to-patient delivery option. The investigational drug was able to be shipped to the participant's location, so travel was not needed.

ЗАХОДИ ТА ІНІЦІАТИВИ КОМПАНІЙ: Boehringer Ingelheim

Назва вашої компанії

Boehringer Ingelheim.

Війна, що триває в Україні, глибоко зачіпає всіх нас у Boehringer Ingelheim. Наші думки з усіма українцями, зокрема нашими майже 100 українськими співробітниками та їхніми родинами.

Ми прагнемо допомогти тим, кому це потрібно, і підтримати тих, хто надає допомогу. Станом на січень 2023 року компанія Boehringer Ingelheim зробила фінансових пожертв на суму 14,5 млн євро організаціям з надання допомоги в надзвичайних ситуаціях, передала в Україну ліків власного виробництва на суму понад 6 млн євро, і ми продовжуємо нашу підтримку.

Надання людям ліків – часто життєво необхідних – завжди було нашим абсолютним пріоритетом. Ми робимо все, щоб забезпечити ними якомога більше людей в Україні, зокрема на окупованих територіях.

До того, ми співпрацюємо з Польською асоціацією хворих на цукровий діабет (Polskie Stowarzyszenie Diabetyków), яка надає підтримку таким хворим з України. У Польщі ми також створили листки-вкладиші до лікарських засобів українською мовою, щоб забезпечити доступ до медичної й безпекової інформації для пацієнтів з України.

До того ж ми, як і раніше, спостерігаємо численні ініціативи підтримки в нашій компанії – від благодійних заходів і доставки пожертв в Україну до розміщення біженців. Ми сприяємо цим зусиллям, надаючи колегам у Європі до 10 днів відпустки на волонтерські заходи.

CASE STUDY: Boehringer Ingelheim

What is the name of your company?

Boehringer Ingelheim.

The ongoing war in Ukraine touches all of us deeply at Boehringer Ingelheim. Our thoughts are with all Ukrainians, including our nearly-100 Ukrainian colleagues, and their families.

We are committed to helping those in need, and to assisting those who help. As of January 2023, Boehringer Ingelheim has made 14.5 million Euros of financial donations available to emergency relief organizations, and has donated company medicines to Ukraine worth more than 6 million Euros, and we are continuing our support.

Providing people with the—often life-saving—medicines they need has always been our absolute priority. We do everything to keep supplying people in Ukraine as much as possible, even on occupied territories.

Further, we have been working with the Polish Diabetes Patient Association (Polskie Stowarzyszenie Diabetyków), which has been supporting diabetic patients from Ukraine. In Poland, we have also created medicine leaflets in the Ukrainian language, to enable access to medical and safety information for patients from Ukraine.

In addition, we continue to see many support initiatives across our company—from donating events, delivering donations to Ukraine, to accommodating refugees. We facilitate these efforts by giving colleagues in Europe up to 10 volunteering days to help.

ЗАХОДИ ТА ІНІЦІАТИВИ КОМПАНІЙ: Merck KGaA / EMD Serono

Назва вашої компанії

Merck KGaA / EMD Serono.

Компанія Merck уважно й чуйно ставиться до труднощів, з якими стикаються українські пацієнти та пацієнтські організації. Коли почалася війна, наші колеги з відділу регуляторної політики Merck здійснили швидкі кроки, щоб проінформувати органи охорони здоров'я й комітети з етики ЄС про термінову необхідність пом'якшити наслідки переривання клінічних випробувань в Україні через російське вторгнення. Установивши пріоритет цієї теми в торгових асоціаціях, вони змогли ініціювати терміновий діалог між EFPIA, EMA, Єврокомісією, національними органами охорони здоров'я (через Групу з координації клінічних випробувань) і комітетами з етики. Завдяки цьому FDA та EMA підтвердили, що до ситуації в Україні може бути застосована процедура реагування в надзвичайних ситуаціях для Covid-19, що забезпечило велику гнучкість у керуванні випробуваннями, а також дало змогу встановити порядок дій щодо відсутніх даних. Також це допомогло перерозподілити пацієнтів з України до дослідних центрів в інших країнах ЄС для продовження їх лікування.

Крім координації на високому рівні, Merck активно допомагала пацієнтам та організаціям пацієнтів на місцях у Польщі. Merck приєдналася до ініціативи EFPIA «Задоволення потреб українських пацієнтів у ЄС» та забезпечила український переклад інформаційних листків-вкладишів для пацієнтів для більшості ліків із нашого асортименту. Merck Poland також надала багато пожертв, зокрема 58 000 упаковок ліків (вартістю

CASE STUDY: Merck KGaA / EMD Serono

What is the name of your company?

Merck KGaA / EMD Serono.

Merck is attentive and sensitive to the hardships faced by Ukrainian patients and patient organizations. When the war started, our Merck regulatory policy colleagues took rapid steps to ensure EU Health Authorities and Ethics Committees were informed of the urgent need to mitigate interruption to clinical trials in Ukraine due to the Russian invasion. By prioritizing this topic at trade associations, they were able to initiate an urgent dialogue between EFPIA, EMA, the EU Commission, national Health Authorities (via the Clinical Trial Coordination Group), and Ethics Committees. This led to the FDA and the EMA confirming that the emergency Covid-19 guidance could be applied to the situation in Ukraine, which enabled greater flexibility in trial management, and also provided guidance regarding any missing data. In addition, it supported the reallocation of patients from Ukraine to trial sites in other EU countries, to continue their treatment.

In addition to high-level coordination, Merck was actively engaged in supporting patients and patient organizations on the ground in Poland. Merck joined the EFPIA initiative 'Meeting the needs of Ukrainian Patients in the EU', and provided translations into Ukrainian of patient-information leaflets for major parts of our portfolio. Merck Poland also provided many donations, notably 58,000 packages of medicines (value over 1.3 million Polish zloty), as well as financial donations

понад 1,3 мільйона польських злотих), а також фінансові пожертви на проекти, очолювані польськими НУО для підтримки пацієнтів-біженців з України (гаряча лінія Польського товариства розсіяного склерозу для пацієнтів із РС, доступна українською мовою), та на проект ONKO ASYLUM FOR UKRAINE (надання соціально-правової інформації, а також психологічної допомоги українським біженцям, хворим на рак).

Компанія Merck також надала основним європейським організаціям пацієнтів із РС контактні дані Merck на той випадок, якщо в місцевих пацієнтів або їх організаціях виникнуть запитання або проблеми, пов'язані з доступом до наших методів лікування РС.

На додаток до вищезазначених заходів в Україні українським пацієнтам та біженцям також було надано таку підтримку (від фінансової й матеріальної допомоги до послуг психосоціальної, медичної та матеріально-технічної підтримки для покращення якості життя українців у цих виняткових обставинах):

➔ Merck пожертвувала понад 4 мільйони євро на гуманітарну допомогу в Україні, з яких понад півмільйона євро надійшло від співробітників Merck у всьому світі. Більшість пожертв було направлено в Німецький Червоний хрест.

➔ Компанія Merck пожертвувала 25 000 євро асоціації гуманітарної допомоги Perspektive Ukraine e.V. на закупівлю необхідного медичного обладнання для Харківського міського перинатального центру, який надає медичну допомогу вагітним, породіллям, новонародженим та жінкам із гінекологічними захворюваннями.

➔ Відділення Merck у Дармштадті (Німеччина) відправило до Вроцлава (Польща) понад 40 тонн гуманітарної допомоги, як-от продуктів харчування, засобів першої допомоги,

for projects led by Polish NGOs in support of Ukrainian patient refugees (Polish Multiple Sclerosis Society helpline for MS patients, available in Ukrainian), and ONKO ASYLUM FOR UKRAINE project (providing social-and-legal information, as well as psychological assistance for Ukrainian cancer patient refugees).

Merck also provided to key European MS patient organizations specific Merck contact details, in case local patient organizations or patients had questions or issues related to access to our MS treatments.

In addition to the above-mentioned activities, the following support has also been provided in Ukraine for Ukrainian patients and refugees, ranging from financial and in-kind aid, to psychosocial-, medical-, and logistical-support services, to improve the quality of life of Ukrainians in these exceptional circumstances:

➔ Merck has donated over 4 million Euros to support humanitarian aid in Ukraine, of which more than half a million Euros came from Merck employees worldwide. The majority was donated to the German Red Cross.

➔ Merck donated 25,000 Euros to Perspektive Ukraine e.V., a humanitarian-aid association, to ensure that essential medical equipment was being purchased for the Kharkiv Municipal Perinatal Center, a center that provides medical care to pregnant women, women in labor, newborns, and women with gynecological conditions.

➔ More than 40 tons of relief supplies in the form of food, first-aid equipment, hygiene items, and other urgently-needed daily necessities were sent from Merck in Darmstadt, Germany, to Wroclaw,

предметів гігієни й інших предметів першої необхідності для підтримки переміщених до Польщі українських біженців.

→ У червні 2022 року Merck подарувала Україні шестимісячний запас своїх препаратів для лікування захворювань щитовидної залози, колоректального раку та раку голови й шиї.

→ Компанія Merck також передала Україні понад 20 000 літрів дезінфікуючого засобу.

→ На додаток до матеріальної підтримки у 2022 році Merck також надала співробітникам у країнах, що межують з Україною, до п'яти днів відпустки, щоб вони могли брати участь у волонтерських заходах і надавати підтримку біженцям.

→ У Латинській Америці Merck співпрацює з ALAMI (Asociación Latinoamericana de los Sistemas Privados de Salud) для надання українським біженцям телемедичних послуг. Ці послуги безкоштовні, доступні через будь-який смартфон і включають віддалені медичні консультації, психологічні консультації та дистанційний доступ до клінічних даних. Послуги доступні українською, англійською, португальською та іспанською мовами.

→ У Німеччині на своїй сторінці Helping Hands for Ukraine компанія Merck розміщує спеціальні пропозиції працевлаштування для українців.

→ Зокрема, після вторгнення російських військ до України в лютому 2022 року Merck допомогла з вакансіями для українських біженців у Польщі. Щоб забезпечити їм певну стабільність, Merck Business Services (MBS) у Вроцлаві встановила партнерські відносини з кількома зовнішніми організаціями для підтримки й допомоги біженцям у структурованій інтеграції. Однією з ініціатив під керівництвом MBS були курси польської

Poland, to support displaced Ukrainian refugees who had fled to Poland.

→ In June 2022, Merck donated a six-month supply of its medicines for the treatment of thyroid disorders, and for the treatment of colorectal cancer, and head-and-neck cancer, to Ukraine.

→ Merck also donated more than 20,000 litres of disinfectant to Ukraine.

→ In addition to material support provided in 2022, Merck also gave employees in countries bordering Ukraine up to five days off work, to participate in relief efforts, and to provide support for refugees.

→ In Latin America, Merck is partnering with ALAMI (Asociación Latinoamericana de los Sistemas Privados de Salud) to provide telemedicine services for Ukrainian refugees. These services are free, accessible via any smartphone, and include remote medical consultations, psychological counselling, and access to remote clinical data. Services are available in Ukrainian, English, Portuguese, and Spanish.

→ In Germany, Merck offered dedicated areas of opportunity through its 'Helping Hands for Ukraine' career page.

→ Most notably, since the invasion of Russian troops into Ukraine in February 2022, Merck has helped create opportunities for Ukrainian refugees in Poland. In order to provide them with some stability, Merck Business Services (MBS) in Wroclaw partnered with several external organizations to provide support, and to assist refugees in a structured integration. One of the initiatives coordinated by MBS were Polish-language classes for a group of almost 200

мови для майже 200 біженців, організовані у Вроцлаві. Компанія Merck створила цю ініціативу у співпраці з фондом Teach for Poland та фондом Umbrella. 90% відвідувачів курсів підтвердили, що ці заняття допомогли їм влаштуватися на роботу. У межах тієї самої ініціативи були проведені заняття також із групою дітей і підлітків, щоб вони впевненіше почувалися до початку навчального року. Інші ініціативи Merck Poland включають пожертву 20 ноутбуків фонду Ukrainian Foundation та 200 000 польських злотих організації Polish Humanitarian Action на підтримку України.

➔ Компанія Merck пожертвувала 19 800 євро на фінансування літніх таборів для українських дітей-біженців у Дармштадті.

➔ Крім того, компанія Merck надала фінансову підтримку більше ніж 700 українським підліткам для складання іспитів на отримання атестату про закінчення середньої школи у Франкфурті.

refugees, organized in Wroclaw. Merck organized this initiative in collaboration with the Teach for Poland Foundation, and the Umbrella Foundation. Thanks to this initiative, 90% of students confirmed that classes helped them to get jobs. Within the same initiative, classes were also taught to a group of children and adolescents, to feel more confident when starting their school year. Other initiatives by Merck Poland include a donation of 20 laptops to the Ukrainian Foundation, and a donation of 200,000 Polish zloty to the Polish Humanitarian Action, to support Ukraine.

➔ Merck gave a 19,800 Euros donation to support summer camps for Ukrainian refugee children in Darmstadt.

➔ And Merck provided financial support for more than 700 young Ukrainian refugees, to take their high-school diploma tests in Frankfurt.

ЗАХОДИ ТА ІНІЦІАТИВИ КОМПАНІЙ: Novartis

Назва вашої компанії

Novartis.

Допомога постраждалим від війни в Україні

Ми надавали підтримку біженцям і особам, переміщеним унаслідок війни в Україні. Ми також надали товари медичного призначення першої необхідності та продовжили поставку своїх препаратів українським пацієнтам, які їх потребують.

→ З початку війни ми надали населенню України та українським біженцям у прикордонних районах 21 мільйон доз препаратів – ліків на суму понад 33 мільйони доларів США.

→ Ми пожертвували 3 мільйони доларів США організаціям, які працюють з українськими біженцями й переміщеними особами, зокрема Save the Children, Міжнародному комітету порятунку та Червоному Хресту, а також виділили ще 1 мільйон доларів США організаціям пацієнтів, які підтримують переміщених українських біженців.

→ Співробітники Novartis безпосередньо пожертвували понад 2,2 мільйона доларів США відповідним некомерційним організаціям. Крім грошей, наші співробітники на волонтерських засадах надали свій час і навички та відкрили свої будинки для розміщення українських біженців.

Щоб захистити співробітників, у березні 2022 року ми призупинили свою діяльність в Україні. Вивчивши протоколи безпеки в державі, у червні 2022 року ми продовжили бізнес-

---

CASE STUDY: Novartis

What is the name of your company?

Novartis.

Helping those affected by the war in Ukraine:

We provided support to refugees, and to those displaced by the war in Ukraine. We also provided essential medical supplies, and continued to deliver our medicines to Ukrainian patients who need them.

→ Since the start of the war, we have provided 21 million doses of medicine to those in Ukraine, and to Ukrainian refugees in border areas—medicines worth more than 33 million US dollars.

→ We donated 3 million US dollars to organizations working with Ukrainian refugees and displaced people, including Save the Children, the International Rescue Committee, and the Red Cross, and allocated a further 1 million US dollars to patient organizations supporting displaced Ukrainian refugees.

→ Novartis employees donated more than 2.2 million US dollars to relevant non-profit organizations through employee giving. Beyond donations, our employees also volunteered their time and skills, and opened their homes to host Ukrainian refugees.

To protect employees, we suspended our operations in Ukraine in March 2022. After studying safety protocols in the country, we resumed business operations remotely in June 2022,

операції на дистанційній основі, щоб допомогти відновити деякі основні бізнес-процеси, критично важливі для економіки країни. Ми продовжуємо переглядати й адаптувати свою діяльність до ситуації, що склалася в галузі безпеки та захисту. Безпека співробітників залишається нашим пріоритетом.

У Росії ми вжили заходів щодо заморожування капіталовкладень, реклами та інших заходів щодо просування. Ми також зупинили нові клінічні випробування й призупинили реєстрацію в існуючих. Однак ми продовжуємо постачати життєво необхідні ліки пацієнтам у Росії. Ми триматимемо в полі зору заходи, які стосуватимуться як України, так і Росії.

to help the country restore some basic critical business processes. We continue to review and adapt our activities to the prevailing security and safety situation. Protecting employees remains our priority.

In Russia, we took measures to freeze capital investment, advertising, and other promotional activities. We also stopped new clinical trials, and suspended enrollments in existing trials. We continue, however, to supply vital medicines to patients in Russia. We will keep measures affecting both Ukraine and Russia under review.

ЗАХОДИ ТА ІНІЦІАТИВИ КОМПАНІЙ: Pfizer Inc.

Назва вашої компанії

Pfizer Inc.

Pfizer підтримує об'єднану глобальну спільноту в державному, приватному й громадянському секторах, що виступає проти війни Росії в Україні та ситуації, яку вона створила.

→ Станом на 1 лютого 2023 року на цілі підтримки українського народу через фонд The Pfizer Foundation було передано пожертв на понад 22 мільйони доларів США. Сюди входять гранти, виділені у зв'язку з рішенням Pfizer пожертвувати суму, еквівалентну прибутку від нашої російської дочірньої компанії на заходи, які надають безпосередню гуманітарну допомогу народу України.

Фонд затвердив гранти для 12 неурядових організацій (НУО), зокрема для шести місцевих організацій у Польщі та Україні, що займаються гуманітарною допомогою і заходами з реагування. Це включає заходи з продовольчої безпеки й підтримки, надання притулку, освіти для дітей та задоволення інших нагальних потреб народу України.

→ Ми докладаємо всіх зусиль, щоб полегшити доступ українських пацієнтів до необхідних їм ліків і вакцин. Ми встановили надійні процедури й вжили превентивних заходів, а також організували гнучкі маршрути, щоб звести до мінімуму будь-який вплив на постачання в Україну. Ми також продовжуємо керувати запасами критично важливих лікарських засобів для забезпечення пацієнтів усередині країни.

CASE STUDY: Pfizer Inc.

What is the name of your company?

Pfizer Inc.

Pfizer stands with the unified global community across the public, private, and civil-society sectors, in opposition to the Russian war in Ukraine, and the situation it has created.

→ As of February 1st 2023, more than 22 million US dollars has been donated through The Pfizer Foundation to causes supporting the Ukrainian people. This includes grants derived from Pfizer's decision to donate the equivalent of profits from our Russian subsidiary to causes that provide direct humanitarian support to the people of Ukraine.

The Foundation has approved grants for 12 non-governmental organizations (NGOs), including six local organizations in Poland and Ukraine, to support humanitarian relief and response efforts. This includes food-security and support services, shelter, education for children, and other pressing needs of the people of Ukraine.

→ We are working hard to facilitate Ukrainian patients' access to the medicines and vaccines they need. We have established robust and preventative measures, as well as flexible routes, to help minimize any impact on supply to Ukraine. We also continue to manage stock levels of critical medicines, to ensure that we can serve patients in the country.

ЗАХОДИ ТА ІНІЦІАТИВИ КОМПАНІЙ: ViiV Healthcare

Назва вашої компанії

ViiV Healthcare.

У зв'язку з гуманітарною кризою, що виникла після російського вторгнення в Україну в лютому 2022 року, ViiV Healthcare, GSK та наші партнери з надання гуманітарної допомоги забезпечували підтримку людям, які живуть із ВІЛ і залишилися в Україні, а також переміщеним особам, які переїхали до сусідніх країн.

У межах програми ViiV Healthcare Positive Action було виділено понад 800 000 фунтів стерлінгів на підтримку 11 громадських організацій, які надають гуманітарну допомогу як в Україні, так і сусідніх країнах, що приймають біженців. Разом із GSK ми спільно виділили 2 мільйони фунтів стерлінгів Глобальному фонду Emergency Catalytic Fund для підтримки безперервності послуг із профілактики, тестування та лікування ВІЛ та ТБ (туберкульозу) в Україні.

ViiV Healthcare також передала понад 7000 упаковок антиретровірусних препаратів національним програмам боротьби з ВІЛ/СНІДом та партнерським неурядовим організаціям у чотирьох країнах для підтримки дітей і дорослих, які живуть із ВІЛ і постраждали від конфлікту. Це включає підтримку національних програм щодо ВІЛ/СНІДу в сусідніх країнах ЄС, які приймають біженців, дітей із ВІЛ в Україні, а також неурядової організації, що підтримує переміщених осіб, які наразі перебувають у Росії й не можуть ні повернутися до своїх країн, ні отримати доступ до лікування ВІЛ у Росії.

CASE STUDY: ViiV Healthcare

What is the name of your company?

ViiV Healthcare.

In response to the humanitarian crisis following the Russian invasion of Ukraine in February 2022, ViiV Healthcare, GSK, and our humanitarian-response partners worked to support people living with HIV who remained in Ukraine, as well as displaced populations who moved to neighbouring countries.

ViiV Healthcare's Positive Action programme has provided over £800,000 to support 11 community-based organisations with humanitarian response efforts, both across Ukraine, and in surrounding countries hosting refugees. Together with GSK, we have jointly pledged £2 million to the Global Fund's 'Emergency Catalytic Fund', to support the continuity of HIV and TB (tuberculosis) prevention, testing, and treatment services in Ukraine.

ViiV Healthcare has also donated over 7,000 packs of antiretroviral medicines to national HIV/AIDS programmes, and non-governmental-organisation partners, across four countries, supporting children and adults living with HIV who have been impacted by the conflict. This includes support for national HIV/AIDS programmes in neighbouring EU countries that are hosting refugee populations, for children with HIV in Ukraine, and for a non-governmental organisation supporting displaced migrants currently in Russia, who are neither able to return to their home countries, nor able to access HIV treatment in Russia.

Завдяки партнерству з Medicines Patent Pool, що підтримується ООН, та компанією Aurobindo ViiV Healthcare (до конфлікту) уклала добровільні ліцензійні угоди, які дають змогу виробникам дженериків продовжувати постачати в Україну недорогі схеми лікування на основі долутеґравіру.

У серпні 2022 року ViiV Healthcare підтримала місцеві НУО щодо організації літнього табору в Кельні (Німеччина) для українських підлітків, які живуть із ВІЛ. Цей захід об'єднав молодих людей, переміщених унаслідок війни, які мешкають у кількох країнах ЄС. Літній табір був спрямований на створення безпечної платформи для підтримки, спілкування й обміну інформацією, щоб допомогти молодим людям, які живуть із ВІЛ, адаптуватися до життя в новій країні, продовжити дотримуватися режиму лікування та розробляти проекти з підтримки таких самих підлітків у майбутньому.

ViiV Healthcare продовжує уважно стежити за ситуацією разом із внутрішніми й зовнішніми партнерами, щоб визначити найкращий спосіб забезпечення людей, які живуть із ВІЛ в Україні та прилеглих районах і були переміщені внаслідок конфлікту, постійним доступом до медичної допомоги.

Through partnerships with the UN-backed Medicines Patent Pool and Aurobindo, ViiV Healthcare already (before the conflict) had voluntary licensing agreements in place that enable generic manufacturers to continue to supply low-cost dolutegravir-based regimens to Ukraine.

In August 2022, ViiV Healthcare supported local non-governmental organisations to organise a summer camp in Cologne, Germany, for Ukrainian adolescents living with HIV. This event united young people displaced by the war living across several EU countries. The summer camp aimed to create a safe platform for support, communication, and information sharing, to help young people living with HIV adapt to life in a new country, maintain treatment adherence, and develop future projects to promote peer support.

ViiV Healthcare continues to closely monitor the situation with internal and external partners, to determine the best way to support people living with HIV—in Ukraine and the surrounding area who have been displaced by the conflict—with continued access to care.

